

Malavi: Afrika'da Barışçıl Demokrasi ve Siyasi Geçişin Örneği

Kadir ŞAHİN

Doktor
Bağımsız Araştırmacı, Tekirdağ, Türkiye
ORCID: 0000-0002-6848-2152
kadirshahindw@gmail.com

Makale Türü Araştırma Makalesi	Öz Bu çalışmanın amacı, Malavi'de demokratik siyasal düzenin sürekliliğini ve kırılma noktalarını tarihsel ve kurumsal boyutlarıyla analiz etmektir. Özellikle 1994 sonrası çok partili hayata geçiş süreci, barışçıl iktidar değişimleri ve bağımsız milletvekillerinin siyasal sistemdeki konumu incelenmiştir. Yöntem olarak nitel araştırma yöntemi benimsenmiş; literatür taraması, anayasal metin analizi ve uluslararası demokrasi endekslerine dayalı ikincil veri incelemesi yapılmıştır. Çalışmanın temel varsayımı, düşük gelir düzeyi ve sınırlı kurumsallaşmaya rağmen seçimsel rekabet, yargı bağımsızlığı ve aktif sivil toplumun demokratik dayanıklılığı mümkün kıldır. Bulgular, Malavi'de siyasal partilerin ideolojik temellerinin zayıf ve lider merkezli bir karakter taşıdığını; buna karşın düzenli ve rekabetçi seçimlerin sistemin meşruiyetini güçlendirdiğini göstermektedir. 2020 başkanlık seçimlerinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilerek yenilenmesi, yargısal denetimin demokratik sistem açısından kritik bir güvence olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca bağımsız milletvekillerinin parlamentodaki esnek konumu, koalisyon siyasetini şekillendiren önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Etnik çeşitlilik, siyasal mobilizasyonu etkilese de yaygın ve süreklilik arz eden bir iç çatışma üretmemiştir. Sonuç olarak Malavi demokrasisi, kurumsal açıdan kırılma ancak seçim ve yargı alanındaki urumsallaşmış mekanizmalar sayesinde dirençli bir yapı sergilemektedir. Öngörü olarak, ülkenin uzun vadeli kalkınma stratejisi olan Malavi 2063 (MW2063) vizyonu doğrultusunda yönetim reformları, ekonomik çeşitlendirme ve insan sermayesinin güçlendirilmesi hedeflerinin hayata geçirilmesi hâlinde demokratik kapasitenin daha da pekişebileceği değerlendirilmektedir. Bu çerçevede parti kurumsallaşmasının güçlendirilmesi, yasama denetim kapasitesinin artırılması ve hukukun üstünlüğünün derinleştirilmesi temel öneriler olarak sunulmaktadır.
Birincil Dil Türkçe	
Başvuru Tarihi 10 Mart 2026	
Kabul Tarihi 19 Mayıs 2026	
	Anahtar Kelimeler Malavi, Darbe Yokluğu, Demokratikleşme, Meşruiyet

Bu makaleye atıf için:

Şahin, K. (2026). Malavi: Afrika'da Barışçıl Demokrasi ve Siyasi Geçişin Örneği. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, 10(1), 111-128.

Malawi: An Example of Peaceful Democracy and Political Transition in Africa

Kadir ŞAHİN

PhD

Independent Researcher, Tekirdağ, Türkiye

ORCID: 0000-0002-6848-2152

kadirsahindw@gmail.com

Article Type Research Article	Abstract The aim of this study is to analyse the continuity and fragility of the democratic political order in Malawi in its historical and institutional dimensions. In particular, the transition to a multi-party system after 1994, peaceful transfers of power, and the position of independent members of parliament within the political system have been examined. A qualitative research design was adopted as the methodology; a literature review, constitutional text analysis, and secondary data analysis based on international democracy indices were conducted. The fundamental assumption of the study is that, despite low-income levels and limited institutionalisation, electoral competition, judicial independence, and an active civil society enable democratic resilience. The findings show that political parties in Malawi have weak ideological foundations and are leader-centred; however, regular and competitive elections strengthen the legitimacy of the system. The annulment and re-run of the 2020 presidential elections by the Constitutional Court demonstrated that judicial oversight is a critical safeguard for the democratic system. Furthermore, the flexible position of independent MPs in parliament stands out as an important factor shaping coalition politics. Although ethnic diversity has influenced political mobilisation, it has not produced widespread and persistent internal conflict. Consequently, Malawi's democracy is institutionally fragile but resilient thanks to electoral and judicial mechanisms. It is anticipated that democratic capacity could be further strengthened if the objectives of governance reforms, economic diversification and human capital enhancement, in line with the Malawi 2063 (MW2063) vision, the country's long-term development strategy, are implemented. In this context, strengthening party institutionalisation, enhancing legislative oversight capacity, and deepening the rule of law are presented as key recommendations.
Primary Language Turkish	
Submitted 10 March 2026	
Accepted 19 May 2026	
	Keywords Malawi, Absence of Coup, Democratisation, Legitimacy

To cite this article:

Şahin, K. (2026). Malawi: Afrika'da Barışçıl Demokrasi ve Siyasi Geçişin Örneği. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, 10(1), 111-128.

Giriş

Malavi, kişi başına düşen millî gelir, yıllık Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) düzeyi, okuryazarlık oranı, işsizlik göstergeleri ile ekonomik kalkınma ve sanayileşme bakımından Sahraaltı Afrika genelindeki birçok ülkeyle benzer yapısal özellikler sergilemektedir (Benfıca, Squarcina ve Fuente, 2018, s. 6). Buna karşın, düşük gelirli ve az gelişmiş ülke statüsüne rağmen yargı bağımsızlığının görece güçlü olması, anayasal sürekliliğin korunması ve ordunun siyaset dışı bir konumda tutulması sayesinde demokratikleşmenin gelişebildiğini ve siyasal istikrarın sağlanabildiğini gösteren güncel ve dikkat çekici bir örnek sunmaktadır. Ülkenin siyasal tarihi, Afrika demokrasilerinde yaygın olarak karşılaşılan askerî darbelerin aksine, darbe geleneğinin hiç oluşmadığı bir kurumsal yapı ortaya koyması bakımından özgün bir konuma sahiptir. Ayrıca ülke örneği, etnik çeşitliliğin varlığının tek başına kutuplaştırıcı kimlik siyasetine yol açmadığını; uygun anayasal ve kurumsal düzenlemeler altında demokrasiyi geriletici değil, yönetilebilir bir toplumsal unsur olarak işleyebileceğini göstermektedir.

Kavramsal Çerçeve

Araştırmada kuramsal çerçeve olarak Demokratik Geçiş Teorisi kullanılmıştır. Bu kurama göre demokratikleşme, otoriter veya yarı-otoriter bir siyasal rejimden demokratik bir rejime nasıl, hangi koşullar altında ve hangi siyasal aktörler aracılığıyla geçildiğini açıklamayı amaçlayan bir süreçtir. Demokratik geçiş, kendiliğinden ve doğrusal bir ilerleme olarak değil; belirli tarihsel kırılmalar, kurumsal düzenlemeler ve siyasal aktörlerin stratejik tercihleri sonucunda şekillenen belirsiz ve kırılğan bir dönüşüm süreci olarak ele alınmaktadır. Bu çerçevede Malavi örneği, demokratik geçiş teorisinin öngördüğü aşamaları açık biçimde yansıtmaktadır. Ülkede 1966–1994 yılları arasında tek parti ve tek adam yönetimine dayalı otoriter bir siyasal yönetim biçimi hâkim olmuştur. Bu yapı, 1994 Anayasası ile çok partili demokratik sisteme geçiş sürecine girmiştir. Söz konusu dönüşüm, otoriter rejimin çözülmesi, demokratik sürecin kurumsallaşması ve demokratik rejimin kurulması aşamaları doğrultusunda gerçekleşmiştir.

Sivil-asker ilişkilerinin dengeli yapısı ve demokratikleşme sürecinin kesintisiz biçimde sürdürülmesi, Malavi’yi darbe sonrası yeniden inşa modellerinin ötesinde, darbe öncesi kurumsallaşmanın demokratik istikrar açısından belirleyici olduğunu ortaya koyan tekrarlanabilir bir demokratik model hâline getirmektedir. Türkiye’de bu ülke üzerine yapılan akademik çalışmaların yok denecek kadar sınırlı olması, bu araştırmayı literatür açısından daha da anlamlı kılmaktadır. Bu araştırma, Türkçe literatürde Sahraaltı Afrika demokrasilerini ağırlıklı olarak darbe, otoriterleşme ve istikrarsızlık ekseninde ele alan yaklaşımların aksine, Malavi örneği üzerinden barışçıl demokratik geçişin anayasal, kurumsal ve toplumsal dinamiklerini açıklayıcı biçimde analiz ederek özgün bir boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Bu araştırma, sivil-asker ilişkilerinde “darbe yokluğu”nu analitik bir değişken olarak ele alarak, etnik çeşitliliğe rağmen barışçıl biçimde işleyen bir demokrasinin nasıl mümkün olabildiğini açıklayıcı ve genellenebilir bir kuram–vaka bütünlüğü içerisinde incelemektedir. Ülke örneği üzerinden anayasal düzenlerin işleyişi, barışçıl siyasal geçişler, iç siyasal kurumların sürekliliği ve demokratik süreçleri analiz edilmiştir. Böylece Afrika demokrasilerinin yalnızca başarısızlık, darbe, otoriterleşme ve devlet çöküşü ekseninde ele alınmasına dayanan hâkim yaklaşımlar eleştirel biçimde aşılacaktır. Bu yönüyle araştırma, Afrika demokrasilerinin kurumsal kapasitesini ve

demokratik istikrar üretme potansiyelini görünür kılarak Türkçe literatürde sınırlı biçimde ele alınan anayasal süreklilik ve barışçıl siyasal rekabet dinamiklerine özgün bir katkı sunmaktadır.

Yöntem

Bu araştırmanın hipotezi, Malavi'de demokratik istikrarın ve barışçıl siyasal geçişlerin sürdürülebilirliği; anayasal kurumların fiilen işlemesi, ordunun siyaset dışı konumu ve etnik temelli kutuplaşmanın sınırlı kalması sayesinde mümkün olmuştur. Bu araştırmanın sorusu, ülkede anayasal kurumların işleyişi, sivil-asker ilişkileri ve etnik yapı, demokratik istikrarın ve barışçıl iktidar geçişlerinin sürdürülebilirliğini nasıl etkilemiştir?

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden vaka analizi kullanılmıştır. Bu yöntem, belirli bir olgunun tarihsel, kurumsal ve toplumsal bağlam içerisinde derinlemesine ve bütüncül biçimde incelenmesine imkân tanımaktadır. Bu kapsamda Malavi, demokratik istikrarın ve barışçıl siyasal geçişlerin açıklanabilmesi açısından temsil gücü yüksek ve açıklayıcı bir örnek olarak seçilmiştir. Yöntem; tarihsel arka plan, anayasal ve kurumsal yapı, siyasal aktörler, toplumsal dinamikler ve güncel siyasal gelişmeler gibi birbirini tamamlayan unsurların birlikte değerlendirilmesini sağlayarak karmaşık nedensel ilişkilerin analiz edilmesine ve ayrıştırılmasına olanak vermektedir. Demokratikleşme ve siyasal istikrar süreçleri, yalnızca nicel endeks verileriyle açıklanamayacak kadar çok boyutlu olgulardır. Bu nedenle söz konusu süreçler, kurumların fiilî işleyişi, siyasal aktörlerin davranışları ve tarihsel süreklilik dikkate alınmadan sağlıklı biçimde analiz edilemez. Bu yönüyle yöntem, yalnızca “ne oldu?” sorusuna değil, aynı zamanda “neden bu şekilde gerçekleşti ve benzer koşullar altında başka bağlamlarda tekrarlanabilir mi?” sorularına da yanıt üretmektedir. Böylece araştırma, karşılaştırmalı siyaset literatürüne açıklayıcı ve derinlikli bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Analitik Yapı

Araştırmanın analitik yapısı, bu çerçevede iki bölüm halinde kurgulanmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde, “Malavi'de Demokratik Geçiş ve Barışçıl İktidar Değişimi” başlığı altında Malavi'nin siyasal tarihine odaklanılmaktadır. Ülkenin cumhurbaşkanları listesi, siyasal partiler yapısı ve 1966–2025 dönemini kapsayan siyasal yaşamı tarihsel ve kurumsal bağlam içerisinde analiz edilmektedir. Bu bölümde, demokratik geçiş süreci ve iktidar değişimlerinin barışçıl niteliği, anayasal düzenlemeler ve siyasal aktörler üzerinden ele alınmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise “Demokrasinin Kurumsallaşması ve Siyasi İstikrarın Sürdürülmesi” başlığı altında, başta Freedom House, Yolsuzluk Algı Endeksi ve basın özgürlüğü raporları olmak üzere uluslararası kurumların yayımladığı veriler doğrultusunda Malavi'nin demokratik performansı değerlendirilmektedir. Bu bölümde, söz konusu nicel göstergeler tarihsel ve kurumsal bağlamla ilişkilendirilerek ülkenin demokratik istikrar düzeyi analitik biçimde incelenmektedir. Araştırma, elde edilen bulguların genel bir değerlendirmesinin yapıldığı sonuç bölümü ile tamamlanmaktadır.

Malavi'de Demokratik Geçiş ve Barışçıl İktidar Değişimi

Malavi, anayasal olarak cumhuriyet niteliğine sahip bir devlettir ve 1994 Anayasası ile birlikte çok partili demokratik sisteme geçiş yapmıştır. Siyasal sistem, kuvvetler ayrılığı ilkesine dayalı bir yapı arz etmektedir. Yürütme organının başında bulunan

Cumhurbaşkanı, halk tarafından doğrudan seçimle belirlenmekte olup görev süresi beş yıldır. Anayasal düzenleme gereği bir kişi, en fazla iki dönem cumhurbaşkanlığı görevini üstlenebilmektedir. Yasama yetkisi, halk tarafından seçilen üyelerden oluşan tek meclisli Parlamento'ya aittir (Government of Malawi, 1994). Yargı erkine ilişkin olarak Malavi'de Anayasa Mahkemesi, yasama ve yürütme organlarının işlemlerini anayasal denetime tabi tutma yetkisine sahiptir. Bu bağlamda, 2019 cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yüksek mahkeme tarafından iptal edilmesi, ülkede yargı bağımsızlığının ve hukukun üstünlüğünün güncel ve somut bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Genel çerçevede ülkenin siyasal sistemi; çok partili siyasal hayatın varlığı, hukukun üstünlüğünün anayasal güvence altına alınması, serbest ve adil seçimlerin düzenli olarak gerçekleştirilmesi ile sivil-asker ayrımının korunarak ordunun siyaset dışı bir konumda tutulması gibi temel anayasal ilkelere dayanmaktadır. Bu özellikleriyle ülke, Sahraaltı Afrika bağlamında anayasal kurumların işleyişini sürdürebildiği ve barışçıl siyasal rekabetin görece istikrar içinde devam ettiği ülkeler arasında dikkat çeken bir örnek olarak değerlendirilmektedir.

No	Ad-Soyadı	Görev Süresi	Sivil/Asker
1	Hastings Kamuzu Banda	1966-1994	Sivil
2	Bakili Muluzi	1994-2004	Sivil
3	Bingu wa Mutharika	2004-2012	Sivil
4	Joyce Banda	2012-2014	Sivil
5	Peter Mutharika	2014-2020	Sivil
6	Lazarus Chakwera	2020-2025	Sivil
7	Peter Mutharika	2025- Devam ediyor	Sivil

Tablo 1: Malavi Cumhurbaşkanları Listesi (Yazar tarafından açık ve resmî kaynaklardan derlenerek oluşturulmuştur.)

Tablo 1'de yer alan veriler, ülkede cumhurbaşkanlığı makamının tarihsel gelişimi üzerinden sivil-asker ilişkileri ve demokratik geçiş açısından görece istikrarlı bir siyasal yapı ortaya koymaktadır. Ülkenin siyasal tarihinde asker kökenli bir cumhurbaşkanının bulunmaması, ordunun siyasal sistem üzerinde askerî vesayet kurmadığını ve sivil otoritenin zaman içerisinde meşrulaştığını göstermektedir. Askeriyenin siyasal karar alma süreçlerinin dışında tutulması ve anayasal olarak tanımlanan görev alanı ile sınırlandırılması, ülkede darbe geleneğinin oluşmamasını açıklayan temel yapısal faktörlerden biridir. Cumhurbaşkanlarının tamamının sivil aktörlerden oluşması, demokratik yönetimin kurumsallaştığını ve siyasal iktidarın meşruiyetinin sivil zemin üzerinden üretildiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, ilk Cumhurbaşkanı Hastings Kamuzu Banda'nın uzun süreli tek partili yönetimi, demokratikleşme sürecinin doğrusal değil, aşamalı bir karakter taşıdığını göstermektedir (McCracken, 1998, s. 249). Cinsiyet boyutu açısından değerlendirildiğinde, Joyce Banda'nın Malawi'nin ilk ve şu ana kadarki tek kadın cumhurbaşkanı olması, ülke demokrasisi açısından önemli bir cinsiyet temelli kırılma noktasıdır. Banda dışındaki tüm cumhurbaşkanlarının erkek olması, siyasal sistemin büyük ölçüde ataerkil bir yapı içerisinde şekillendiğine işaret etmektedir. Buna karşın Banda'nın iktidara gelişi, yalnızca siyasal aktörlerin değil, iktidar değişim mekanizmalarının da toplumsal cinsiyet bakımından çeşitlenebildiğini göstermiştir (Amundsen ve Kayuni, 2016, s. 1). Banda'nın göreve gelişi seçim dışı ancak anayasal bir süreç sonucunda gerçekleşmiştir. 2012 yılında Cumhurbaşkanı Bingu wa Mutharika'nın

beklenmeyen ölümü üzerine, dönemin cumhurbaşkanı yardımcısı olan Joyce Banda anayasal ardıllık ilkesi doğrultusunda görevi devralmıştır. Bu durum, iktidar boşluğunun askerî müdahale ya da olağanüstü yöntemlerle değil, anayasal ve kurumsal mekanizmalar yoluyla doldurulduğunu göstermesi bakımından demokratik geçiş ve anayasal süreklilik açısından dikkat çekici bir örnektir. İki yıl sonra yapılan seçimlerde iktidarın barışçıl biçimde yeni cumhurbaşkanına devredilmesi ise, Malavi'de anayasal düzenin ve seçim temelli demokratik rekabetin işlevsel olduğunu teyit etmektedir.

Samuel P. Huntington, “İki El Değiştirme Testi” kavramını, bir ülkede demokrasinin yalnızca tesis edilip edilmediğini değil, aynı zamanda kurumsal olarak pekiştirilip pekiştirilmediğini değerlendirmeye yönelik analitik bir ölçüt olarak tanımlamaktadır. Huntington'a göre demokratik geçiş sürecinde gerçekleştirilen ilk rekabetçi seçimler sonucunda iktidara gelen parti ya da siyasal grubun, daha sonraki bir seçimde yenilgiye uğraması hâlinde bu sonucu kabullenerek siyasal iktidarı seçimleri kazanan aktörlere barışçıl ve anayasal yollarla devretmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, bu ilk iktidar değişiminin tek başına yeterli olmadığı vurgulanmakta; iktidarı devralan yeni parti ya da grubun da ilerleyen bir seçimde yenilmesi durumunda, siyasal iktidarı yine şiddete başvurmaksızın ve demokratik kurallar çerçevesinde bir başka seçim kazananına devretmesi beklenmektedir (Huntington, 1996, s. 259). Bu iki ardışık ve barışçıl iktidar değişimi, siyasal aktörlerin demokratik kuralları içselleştirdiğini, seçimlerin meşruiyetinin kabul edildiğini ve iktidarın el değiştirmesinin olağan bir siyasal süreç hâline geldiğini göstermektedir. Bu nedenle Huntington, söz konusu koşulların gerçekleşmesi durumunda, ilgili ülkede demokrasinin yalnızca geçici bir rejim olarak varlık göstermediğini, aksine kurumsallaşmış ve pekişmiş bir nitelik kazandığını ileri sürmektedir.

Huntington'ın sivil-asker ilişkileri çerçevesinde ortaya koyduğu “sivil kontrol” anlayışı, askeri gücün siyasetin üzerinde belirleyici olmasını önlemeyi amaçlamaktadır. Ona göre sivil kontrolün iki biçimi vardır: Objektif ve sübjektif. Objektif sivil kontrolde ordu, profesyonel bir bürokratik yapı olarak siyasetin dışında tutulur ve devletin aracı hâline getirilir. Sübjektif sivil kontrol ise siyasi ve askeri sorumlulukları birleştirir ve askeri işlemlerin denetimini tek bir yasal otoriteye verir; bu yaklaşım askerî aktörlerin siyasete katılımını mümkün kılar. Malavi örneğinde, ülkenin çok partili ve seçimli siyasi yapısı içinde ordu, tarihsel olarak doğrudan siyasete müdahale etmemiş ve anayasal olarak sivil otoritenin denetimi altında kalmıştır. Bu bağlamda, Malavi'deki asker-sivil ilişkisi Huntington'ın sübjektif sivil kontrol yaklaşımına yakın bir biçimde, ordunun profesyonel işleyişini sürdürürken siyasi süreçlere doğrudan müdahale etmemesi üzerine kuruludur (Huntington, 1956, s. 678). Sivil-asker ilişkileri ile sivil denetim ilkesi, sürekli bir askerî teşkilata sahip olan ve devletin yanı sıra vatandaşlarının güvenliğini sağlamakla yükümlü tüm ulus-devletlerde siyasal düzenin kurucu unsurlarından biridir. Bu çerçevede Malavi Anayasası'nın 160. maddesi, Malavi Savunma Kuvvetleri'nin (MDF) faaliyetlerini her koşulda anayasal yetkiyle donatılmış sivil makamların emir ve gözetimi altında yürütmesini hükme bağlamamıştır (Nundwe vd, 2025, s. 5). Ülkenin bağımsızlıktan beri ordu siyasal yaşamın içinde yer almamıştır (Chazema, 2025, s. 56-57).

Malavi, 1966–2025 yılları arasında iki anayasa yürürlüğe koymuştur. İlk anayasa, 1966 yılında kabul edilen bağımsızlık anayasasıdır. İkinci anayasa ise, 1994 tarihli anayasa olup, ülkenin tek partili yönetimden çok partili demokratik sisteme geçişini

simgelemektedir. 1994 yılından günümüze kadar anayasanın temel hükümleri değişikliklere uğramış olsa da, anayasanın kendisi değiştirilmemiştir. 1966, 1971, 1978, 1983 ve 1987 yıllarında tek partili seçimler yapılmış ve devlet başkanı Hastings Banda ömür boyu devlet başkanı olarak ilan edilmiştir. 1994, 1999, 2004, 2009, 2014, 2019 ve 2025 yıllarında ise çok partili seçimler gerçekleştirilmiştir. Bu süreç boyunca Parlamento, anayasal meşruiyetini koruyan ve ülkenin temel siyasal kurumlarından biri olarak işlevini sürdüren merkezi bir kurum olmuştur.

Parti İsmi	Kuruluş Yılı
Malavi Kongre Partisi (MCP)	1959
Demokratik İlerleme Partisi (DPP)	2005
Birleşik Demokratik Cephe (UDF)	1993
Birleşik Dönüşüm Hareketi (UTM)	2018
Halk Partisi (PP)	2011
Demokrasi İttifakı (AFORD)	1992
Ulusal Kalkınma Partisi (NDP)	1995
Birleşik Parti (UP)	1997
Halkın Dönüşüm Partisi (PETRA)	2022

Tablo 2: Malavi'deki Siyasal Partiler (Yazar tarafından açık ve resmî kaynaklardan derlenerek oluşturulmuştur.)

Tablo 2 verileri değerlendirildiğinde, Malavi Kongre Partisi'nin (MCP) 1959 yılında, bağımsızlıktan önce kurulmuş olması, partinin ülkenin siyasal tarihinde kurucu ve hegemonik bir aktör konumunda bulunduğunu göstermektedir. Demokrasi İttifakı'nın (AFORD) 1992 yılında kurulmasına kadar geçen süreçte MCP, fiilen tek parti olarak siyasal yaşam üzerinde belirleyici olmuş ve siyasal rekabeti sınırlayan bir yapı ortaya çıkarmıştır (Kalua, 2011: 44). 1994 Anayasası ile çok partili hayata geçilmesi ise Malavi'de siyasal sistemi köklü biçimde dönüştürmüş; siyasal yaşamın çoğullaşmasına ve rekabetçi bir siyasal düzenin tesis edilmesine imkân tanımıştır (Wikman, 2012, s. 11). Çok partili sisteme geçiş sonrasında kurulan UDF, DPP, PP ve diğer partiler, muhalefetin siyasal kanallar aracılığıyla örgütlenmesini sağlayarak demokratik geçişin partiler sistemi üzerinden kurumsallaşmasına katkıda bulunmuştur. Bu süreç aynı zamanda iktidar içi bölünmelerin ve liderlik temelli ayrışmaların siyasal parti kurma yoluyla ifade edilebildiğini göstermektedir. 2022 yılında kurulan Halkın Dönüşüm Partisi (PETRA) ise, siyasal sistemin hâlen canlı olduğunu ve yeni toplumsal taleplerin kurumsal siyaset içerisinde karşılık bulabildiğini ortaya koymaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde, Malavi'de siyasal partilerin sivil ve anayasal çerçeve içerisinde kurulmuş olması; çoğulculuk, rekabet ve temsil ilkeleri doğrultusunda işleyen bir parti sisteminin varlığına işaret etmektedir. Bu durum, sivil siyasetin kurumsallaşmasını güçlendiren temel unsurlardan biri olarak, Malavi'nin demokratik geçiş sürecini sürdürülebilir kılan yapısal dinamikleri görünür kılmaktadır. Levitsky ve Way'in serbest ve adil seçimlere ilişkin ölçütleri çerçevesinde değerlendirildiğinde, Malavi'de seçimlerin hukuki olarak çok partili ve rekabete açık bir ortamda gerçekleştirildiği görülmektedir. Ülkede muhalefet partilerinin faaliyetleri ve seçimlere katılımı yasal olarak engellenmemekte, adayların yarış dışı bırakılmasına yönelik sistematik bir uygulama söz konusu değildir. Malavi'nin demokratik kurumları çoğu zaman kaynak sıkıntısı çekmektedir; bu durum, onların

demokrasiyi güçlendiren ve sürdüren sağlam yapılar olarak tam kapasiteyle işlev görmesini engellemektedir. (Samarin, 2024, s. 10).

Malavi'de siyasi partilerin güncel önemi, halkın tutum ve değerlendirmeleri üzerinden incelendiğinde ciddi zayıflıklar ortaya çıkmaktadır. Yaklaşık yarıdan fazlası siyasi partilere güvenmemekte, özellikle muhalefet partilerine yönelik güven oldukça düşük seviyelerde seyretmektedir; bu durum, partilerin performansına dair algıları olumsuz etkileyerek fiilen tek parti sistemine doğru bir risk yaratmaktadır. Bunun yanı sıra, partiler ile halk arasındaki temasın sınırlı olması, partilerin temsil işlevlerini yerine getirmelerini engellemekte ve halkın taleplerinin politika süreçlerine etkin biçimde yansımamasına yol açmaktadır. Nüfusun büyük bir kısmı geçmişte belirli partilere yakınlık hissi göstermiş olsa da, partizanlık oranları azalmakta ve yalnızca birkaç parti anlamlı destek alabildiği için çoğu parti "hatıra partisi" niteliğine dönüşerek işlevselliğini kaybetmektedir. Parti manifestoları ile halkın öncelikleri arasındaki uyumsuzluk, sınırlı iletişim ve halkın taleplerinin yeterince politika seçeneklerine yansıtılamaması ile açıklanabilir. Bu bağlamda, akademik literatürün partileri teorik işlevleri üzerinden değerlendirmesinin ötesinde, halkın tutum ve algılarına dayalı olarak yapılan analizler, siyasi partilerin halk nezdinde yeniden anlamlı ve karşılık bulan aktörler olmak zorunda olduğunu ortaya koymakta ve mevcut durumda partilerin öneminin ciddi bir düşüş riski altında olduğunu göstermektedir (Chunga, 2014, s. 13).

Malavi'de merkezi hükümet ile yerel yönetimler arasındaki bağımlı ve merkeziyetçi yapı, yerinden yönetim ve yönetim reformlarının önündeki temel engellerden biridir. Merkezi kurumlar, yerel yönetimlerin planlama ve karar alma süreçlerini kontrol etmeyi sürdürmekte ve bu nedenle reformların uygulanmasına direnç göstermektedir. 2005'ten bu yana seçilmiş konsey üyelerinin bulunmaması, vatandaş katılımını zayıflatmakta ve yerel hesap verebilirliği azaltmaktadır. Mali ve idari bağımlılık, ilçelerin merkezi otoritelere bağlı kalmasını zorunlu kılmakta ve yerel hizmetlerin etkinliğini sınırlamaktadır. Ayrıca fon yetersizliği ve sınırlı insan kaynağı, yerinden yönetim uygulamalarının güvenilirliğini ve reformların başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Gelişmekte olan ülkelerde, merkezi müdahaleler nedeniyle yerel kurumların özerk işleyişi kısıtlanmakta ve halkın karar alma süreçlerine katılımı sınırlı kalmaktadır (Hussein, 2012, s. 44-46).

3 Şubat 2020 yılında Malavi Yüksek Mahkemesi, Mayıs 2019'da gerçekleştirilen cumhurbaşkanlığı seçimlerini, seçim sürecinde tespit edilen ciddi usulsüzlükler nedeniyle geçersiz saymış ve seçimlerin yenilenmesine karar vermiştir. Söz konusu karar, daha sonra 8 Mayıs 2020 tarihinde Malavi Yüksek Temyiz Mahkemesi tarafından da onanmıştır. Mahkeme kararlarında, oy sayım tutanaklarında beyazlatıcı sıvı kullanılması, sahte sonuç tutanaklarının düzenlenmesi ve mükerrer sonuç çizelgelerinin bulunması gibi uygulamaların seçimlerin bütünlüğünü ağır biçimde zedelediği vurgulanmıştır. Ayrıca Mahkeme, Anayasa'da yer alan "çoğunluk" kavramını yorumlayarak, bir adayın cumhurbaşkanı seçilebilmesi için geçerli oyların en az yüzde elli artı birini elde etmesi gerektiğine hükmetmiştir. Bu yorum, Malavi'de 1994 yılından itibaren cumhurbaşkanlığı seçimlerinde uygulanan ve en fazla oyu alan adayın seçildiği çoğunluk esaslı seçim sisteminin fiilen terk edilmesi sonucunu doğurmuştur (Nkhta, Mwenifumbo ve Majamanda, 2021, s. 60).

21 Mayıs 2019'da gerçekleştirilen cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, iktidardaki Demokratik İlerleme Partisi'nin (DPP) adayı olan mevcut cumhurbaşkanı Peter Mutharika oyların yüzde 38'ini alarak birinci olurken, Malavi Kongre Partisi'nin (MCP) adayı Lazarus Chakwera yüzde 35 oyla ikinci, Birleşik Dönüşüm Hareketi'nin (UTM) adayı Saulos Chilima ise yüzde 20 oy oranıyla üçüncü sırada yer almıştır. İki mahkemede, 21 Mayıs 2019 yılında gerçekleştirilen seçimleri anayasal yetkisini kullandığı için bu olay bir yargısal darbe olarak değil sivil toplumun verdiği oya sahip çıkması olarak yorumlanmalıdır (International IDEA & ECF-SADC, 2020, s. 10-11). Malavi Kongre Partisi'ne (MCP) lideri Lazarus Chakwera %58,5 oy oranı ile cumhurbaşkanı seçilmiştir. Seçim sonuçlarının ilginç yanı muhalefet adayının seçimi kazanmasıdır (Africanews, 2024). Bu sonuç, demokratik ilkeler açısından; serbest ve adil seçimlerin, iktidarın barışçıl biçimde el değiştirebilmesinin ve yargısal denetim yoluyla halk iradesinin korunmasının somut bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Muhalefet adayının seçim kazanması, rekabetçi çoğulculuğun ve seçmen tercihlerinin belirleyiciliğinin işlediğini göstermektedir. Böylelikle ülkede hem seçimlere katılma hem de muhalefet çoğulcu aktör olarak siyasal yaşamın içerisinde yer almıştır (Schmidt, 2001, s. 264).

2017 yılında Kenya'da gerçekleştirilen cumhurbaşkanlığı seçimleri, Kenya Yüksek Mahkemesi tarafından ikiye karşı dört oy çoğunluğuyla, 8 Ağustos 2017 tarihinde yapılan seçimlerin Anayasa ve yürürlükteki mevzuata uygun biçimde gerçekleştirilmediği, seçim sürecinde tespit edilen usulsüzlük ve hukuka aykırılıkların seçimin bütünlüğünü esaslı ölçüde zedelediği ve bu nedenle üçüncü davalının cumhurbaşkanı seçilmiş kişi olarak ilan edilmesinin geçersiz ve hükümsüz olduğu gerekçesiyle iptal edilmiştir (Supreme Court of Kenya, 2017, s. 177). Malavi'de cumhurbaşkanlığı seçimlerinin iptal edilmesi Afrika kıtasında ikinci vaka olarak dikkat çekicidir.

2019 seçimlerini muhalefetin kazanması ve yüksek mahkeme kararlarının yanında 19 Ocak 2021 tarihinde iktidar tarafından kabul edilen Malavi 2063 Vizyon Belgesi de demokrasinin kalıcılığı hedefleriyle dikkat çekmektedir. Malavi 2063 Vizyon Belgesi, ülkenin 2063 yılına kadar ekonomik, sosyal ve siyasal olarak kapsayıcı bir kalkınma modeline ulaşmasını hedeflerken, insan hakları ve demokratik değerler açısından da önemli ilkeler içermektedir. Vizyon, bireysel özgürlükleri ve demokratik katılımı doğrudan liberal bir çerçevede tanımlamasa da hukukun üstünlüğü, şeffaf ve hesap verebilir yönetim, vatandaşların karar alma süreçlerine etkin katılımı ve ayrımcılığın önlenmesi gibi unsurlar üzerinden liberal hakların temelini oluşturmaktadır. Belge, özellikle kapsayıcı kalkınma ve eşit fırsat sağlama ilkeleriyle dezavantajlı grupların güçlendirilmesini vurgular; bu yaklaşım, liberal demokratik teorideki eşitlik ve özgürlük değerleriyle uyumludur. Ayrıca eğitim ve sosyal haklara erişimin artırılması, bireylerin ekonomik ve sosyal alanlarda fırsat eşitliğini destekleyerek, vatandaşların temel hak ve özgürlüklerini etkin biçimde kullanabilmesini sağlamayı hedefler. Dolayısıyla Malavi 2063, liberal haklar perspektifinden değerlendirildiğinde, özgürlük, eşitlik ve katılımı destekleyen normatif bir çerçeve sunmakta ve demokratikleşme sürecini uzun vadeli kalkınma ile bütünleştirmektedir (National Planning Commission, 2020).

Demokrasinin Kurumsallaşması ve Siyasi İstikrarın Sürdürülmesi

Malavi'de demokratik hayatın ayırt edici aktörlerinden biri bağımsız milletvekilleridir ve bu aktörler ülke demokrasisinde özgün bir konuma sahiptir. Bağımsız adayların siyasal

sistem içinde önemli bir ağırlık kazanmasının ardında, siyasal partilerin görece zayıf kurumsallaşması, yerelcilik ve kişisel oy potansiyeline dayalı siyaset anlayışı, parti içi aday belirleme süreçlerinde yaşanan krizler ve patronaj ilişkilerinin belirleyici olması gibi yapısal faktörler bulunmaktadır. Bu bağlamda seçmen davranışı, çoğu zaman parti programlarından ziyade adayların yerel düzeydeki kişisel ağları ve temsil kapasiteleri üzerinden şekillenmektedir (Mgawadere ve Manda, 2025). Bağımsız milletvekilleri, parlamentoda iktidar ile muhalefet arasında denge unsuru olarak işlev görmektedir; özellikle yasa yapım süreçlerinde gerekli çoğunluğun sağlanmasında kilit aktör konumuna gelebilmektedir. Bu durum, yürütmenin yasama üzerindeki mutlak hâkimiyetini sınırlayarak çoğulculuğu destekleyici bir etki yaratabilmektedir (Chiweza, Kayuni ve Muriaas, 2022, s. 518). Bununla birlikte, bağımsız milletvekillerinin sayısal ağırlığı, siyasal istikrar açısından belirli riskleri de beraberinde getirmektedir. Parti disiplininin dışında kalan bu aktörler, kişiselleşmiş siyaset pratiklerini güçlendirebilmekte ve kısa vadeli çıkar temelli ittifaklar yoluyla demokratik istikrarı zedeleyebilmektedir.

Malavi'de bağımsız adayların parlamentodaki sayısal varlığı, birçok Afrika ülkesiyle karşılaştırıldığında istisnai bir görünüm arz etmektedir. Bu durum, ülkede “parti-merkezli demokrasi”den ziyade “aday-merkezli rekabetçi demokrasi”ye daha yakın bir siyasal modelin varlığına işaret etmektedir. Dolayısıyla bağımsız adaylar, Malavi siyasal sisteminde bir anomali olarak değil; anayasal çerçeve, toplumsal yapı ve siyasal kültürün doğal bir ürünü olarak değerlendirilmelidir. Bu özellik, Malavi demokrasisini bir yandan esnek ve kapsayıcı kılarken, diğer yandan kurumsal açıdan kırılğan hale getirmekte; demokratikleşme sürecinin ikili karakterini açık biçimde ortaya koymaktadır.

Malavi'de bağımsız adayların siyasal sistem içerisindeki etkinliğini doğru biçimde değerlendirebilmek için tarihsel, demografik ve siyasal boyutların yanı sıra ülkenin etnik yapısının da dikkate alınması gerekmektedir. Malavi toplumu büyük ölçüde Bantu kökenli etnik gruplardan oluşmakta olup, görece homojen bir demografik yapı sergilemektedir. Ülkede katı etnik kutuplaşmaların bulunmaması, etnik temelli çatışmaların ve ayrılıkçı hareketlerin ortaya çıkmamasını açıklayan temel faktörlerden biridir. Etnik dağılım incelendiğinde, nüfusun yaklaşık %35–40'ını Chewa, %15–18'ini Lomwe, %13–15'ini Yao, %10'unu Tumbuka ve %5'ini Ngoni gruplarının oluşturduğu görülmektedir (Zeze, 2015, s. 169-187). Bu bağlamda, etnik gruplar arasındaki görece dengeli dağılım, çatışma üretmeyen bir sosyopolitik ortam yaratırken, aynı zamanda ulusal düzeyde konsolide olmuş ideolojik parti yapılarının gelişimini de sınırlamaktadır. Bu durum, bağımsız adayların özellikle yerel düzeyde ortaya çıkabilmesine olanak tanıyan bir siyasal boşluk üretmektedir. Dolayısıyla Malavi örneğinde etnik yapı, doğrudan belirleyici olmaktan ziyade, siyasal rekabetin biçimini dolaylı olarak şekillendiren yapısal bir zemin işlevi görmektedir.

Bu etnik kompozisyon, siyasal rekabetin keskin kimlikler üzerinden değil, daha çok yerel düzeyde liderlik, ekonomik vaatler ve somut hizmet sunma kapasitesi üzerinden şekillenmesine imkân tanımaktadır. Bağımsız adayların seçim kazanarak parlamentoya girebilmesinde, güçlü yerel bağlar, kişisel liderlik profilleri ve seçmenle kurulan doğrudan ilişki belirleyici olmaktadır (Chirwa, 2005, s. 55). Ülke genelinde Chichewa'nın ortak dil olarak kullanılması, dil birliğini güçlendirmiş ve etnik farklılıkların siyasal alanda derin ayrışmalara dönüşmesini engellemiştir. İngiliz sömürge döneminde etnik ayrımların sistematik biçimde keskinleştirilmemiş olması da bu sürecin

tarihsel arka planını oluşturmaktadır. Ulus-devlet ve ulus inşa sürecinde “Malavili olma” kimliğinin temel bir ülkü ve ortak ideal olarak öne çıkarılması, etnik kimliklerin siyasal sistem üzerindeki belirleyiciliğini sınırlamıştır (Chunga ve Luwemba, 2022, s. 13). Sivil-asker ilişkileri bağlamında ise ordunun anayasal olarak kendisine tanımlanan görev alanı dışına çıkmaması, siyasal istikrarı ve demokratik işleyişi destekleyen önemli bir unsur olmuştur. Bu çerçevede Malavi demokrasisi, düşük yoğunluklu etnik siyaset ve “etnik ama barışçıl demokrasi” kavramlarıyla tanımlanabilecek bir görünüm arz etmektedir. Etnik çeşitliliğe rağmen toplumsal barışı tehdit etmeyen; siyaseti etkileyen ancak devleti istikrarsızlaştırmayan bu yapı, Afrika bağlamında nispeten uyumlu ve istikrarlı bir etnik model sunmaktadır.

Yıl	Siyasi Haklar (0-40)	Sivil Özgürlükler (0-60)	Toplam (0-100)	Ülke Statüsü
2020	26	36	62	Kısmen Özgür
2021	29	37	66	Kısmen Özgür
2022	29	37	66	Kısmen Özgür
2023	29	37	66	Kısmen Özgür
2024	29	37	66	Kısmen Özgür
2025	28	37	65	Kısmen Özgür

Tablo 3: Malavi 2020-2025 Dünya Özgürlük Endeksi Puanı (Yazar tarafından Freedom House web sitesindeki verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.)

Tablo 3 verileri değerlendirildiğinde, Malavi'nin 2020–2025 yılları arasında demokratik açıdan istikrarlı ancak sınırlı bir iyileşme çizgisi izlediği görülmektedir. Ülkede belirgin bir demokratik gerileme veya kayda değer bir ilerleme yaşanmamış; buna karşılık anayasal kurumların işlediği ve kurumsal sürekliliğin korunduğu bir “orta seviye özgürlük rejimi” ortaya çıkmıştır. Seçimlerin rekabetçi niteliği, muhalefetin siyasal alanda varlık gösterebilmesi ve yargı denetiminin fiilen işletilmesi, Malavi’de kurumsal meşruiyetin sürdüğünü göstermektedir. 2020–2025 döneminde ortaya çıkan sınırlı ve dönemsel sorunlar, demokrasiden vazgeçilmediğini ve sistemin temel işleyişinin korunduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Malavi, anayasal kurumların işlediği, barışçıl iktidar değişimlerinin mümkün olduğu ancak demokratik derinliğin sınırlı kaldığı istikrarlı ve mütevazı bir demokratikleşme modeli sergilemektedir (Ziwoya, 2016, s. 17). Ülke, “kısmen özgür” statüsünü yapısal olarak korumakta olup, tam anlamıyla bir demokratik olgunluk seviyesine henüz ulaşmamıştır.

Yıl	CPI Puanı	Dünya Sıralaması
2020	31	129/180
2021	35	110/180
2022	34	110/180
2023	34	115/180
2024	34	109/180

Tablo 4: Malavi 2020-2025 Yolsuzluk Algı Endeksi (CPI) (Uluslararası Şeffaflık Örgütü Yolsuzluk Algı Endeksi (CPI) verileri esas alınarak yazar tarafından hazırlanmıştır.)

Tablo 4 verileri değerlendirildiğinde, Malavi'nin 2020–2024 yılları arasında yolsuzluk algısı ve uluslararası sıralamadaki konumunda görece bir iyileşme gözlemlendiği anlaşılmaktadır. Bu gelişme, yolsuzlukla mücadele politikaları, şeffaflık önlemleri ve devlet kurumlarının işleyişinde sağlanan iyileşmelerin bir sonucu olarak yorumlanabilir.

CPI puanlarının görece olarak istikrarlı seyretmesi ve uluslararası sıralamada hafif bir yükseliş, ülkede orta düzeyde bir yolsuzluk algısının bulunduğunu ve kurumsal süreklilik ile yolsuzlukla mücadeleye ilişkin girişimlerin sınırlı da olsa etkili olduğunu göstermektedir. Bu durum, Malavi'nin kurumsal istikrar ve demokratik yönetim kapasitesine dair görece etkili ve sürdürülebilir bir çaba sergilediğini ortaya koymaktadır. Bu durumun başlıca nedeni, Malavi'de iyi yönetişimin yetersizliği ve özellikle yetki verilen kişilerin ülkenin siyasi, ekonomik ve sosyal yönetim detaylarına yeterince önem vermemesi olarak görülmektedir (Kameme, 2011, s. 106).

Malavi bağlamında, 1994 sonrası demokratikleşme süreciyle birlikte ortaya çıkan yapısal dönüşümler, yalnızca alt kademe bürokrasiyle sınırlı kalmayıp üst düzey yönetsel aktörler arasında da kurumsal normlara yönelik meşruiyet aşınmasını yaygınlaştırmıştır. Bu süreçte kural uygulama kapasitesi; yetki belirsizlikleri, kurumsal parçalanmışlık ve özellikle Yolsuzlukla Mücadele Bürosu (ACB) gibi denetim mekanizmalarının kaynak yetersizliği nedeniyle zayıflamış; denetim kurumları arasında ortaya çıkan kurumsal rekabet, yaptırım etkinliğini daha da sınırlamıştır. Öte yandan, Malavi'de kamu görevlilerinin karar ve davranış kalıpları üzerinde akrabalık temelli toplumsal normlar belirleyici bir baskı üretmektedir. Kamu/özel alan ayrımının kültürel olarak tanınmaması, kamu kaynaklarının özel amaçlarla kullanımını akrabalık ahlakı içinde norm ihlali olarak değil, çoğu zaman sosyal yükümlülüğün ifası olarak konumlandırabilmektedir. Bu çerçevede, destek taleplerinin resmî mevzuata atıfla reddedilmesi, ahlaki meşruiyet sorunu doğurmakta; kamu görevlileri kurumsal rasyonalite ile toplumsal yükümlülükler arasında gerilimli bir müzakere alanında konumlanmaktadır (Anders, 2002, s. 149; Anders, 2005).

Malavi 2063 vizyonu, ülkenin kalkınma stratejilerinde bütüncül bir yaklaşım benimseyerek temel ekonomik ve toplumsal sektörler üzerinden uzun vadeli hedefler belirlemeyi amaçlamaktadır. Vizyon, üç ana kalkınma sütunu—tarımsal verimlilik ve ticarileşme, madencilik kapsayan sanayileşme ve ikincil şehirler ile turizm merkezlerini içeren kentleşme—ve bu sütunları destekleyen yedi kolaylaştırıcı unsur (zihniyet dönüşümü, etkin yönetişim sistemleri ve kurumlar, geliştirilmiş kamu sektörü performansı, dinamik özel sektör, beşerî sermaye gelişimi, ekonomik altyapı ve çevresel sürdürülebilirlik) üzerine inşa edilmiştir. Bu yapı, Malavi'deki temel aktörlerin davranışsal dönüşümünü teşvik ederek büyümenin kapsayıcı ve sürdürülebilir olmasını hedeflemektedir. Vizyon, iyi yönetişim ilkeleri doğrultusunda; şeffaflık, hesap verebilirlik, hukukun üstünlüğü, etkin mali ve ekonomik yönetim, vatandaş katılımı ve uzun vadeli planlama gibi unsurları esas almakta ve hükümetin ulusal kalkınma çerçevesini bu ilkeler üzerine kurmasına rehberlik etmektedir (Legatum Institute, 2022, s. 33).

Yıl	RSF Puanı	Dünya Sıralaması
2024	64,46	63/180
2025	59,20	76/180

Tablo 5: Malavi 2024-2025 Basın Özgürlüğü Endeksi (RSF) (Yazar tarafından Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü verilerinden yararlanılarak oluşturulmuştur.)

Tablo 5 verileri değerlendirildiğinde, Malavi'nin iki yıllık dönemde basın özgürlüğü performansında bir düşüş eğilimi gösterdiği görülmektedir. Ülkenin demokratik

istikrarının temel göstergelerinden biri olan basın özgürlüğünde yaşanan bu kısa vadeli gerilemeler, kalıcı bir demokratik bozulmayı değil; daha çok geçici veya dönemsel baskıları işaret etmektedir.

Yıl	Kişi Başına GSYHİ
2020	602,51
2021	617,45
2022	604,27
2023	633,21
2024	522,57

Tablo 6: Malavi 2020-2024 Kişi Başına Düşen Gelir Miktarı (Yazar tarafından Dünya Bankası raporlarından hazırlanmıştır.)

Tablo 6 verileri değerlendirildiğinde, Malavi'nin 2020–2024 yılları arasında kişi başına düşen gelir düzeyinde dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. Bu durum, ülkenin ekonomik yapısının nispeten kırılgan ve dışsal şoklara duyarlı olduğunu göstermektedir. Düşük gelirli ülke koşulları, ekonomik kırılganlıkların toplumsal memnuniyet ve siyasi istikrar üzerinde potansiyel riskler yaratabileceğine işaret etmektedir.

Malavi, Sahraaltı Afrika'da görece istikrarlı bir siyasi ortam sunan örnek ülkelerden biridir. Ülkede barışçıl siyasi geçiş deneyimi ve seçim yoluyla iktidar değişimlerinin mümkün olması, demokratikleşmenin fiilen hayata geçirilebildiğini göstermektedir. Yargı bağımsızlığının fiilen işlenmesi ve görece güçlü anayasal kurumlar, hukukun üstünlüğünü ve devlet işleyişinin sürekliliğini güvence altına almaktadır. Sivil-asker ilişkilerinin dengeli yapısı, darbe geleneğinin zayıf olmasında önemli bir rol oynamaktadır. Etnik çatışmaların sınırlı olması ve ulusal kimliğin etnik kimliklerin önüne geçmesi, toplumsal bütünleşmeyi güçlendiren etkenlerdir. Ayrıca, bölgesel hegemonya iddiasının olmaması ve dış politikada düşük gerilimli bir çizginin izlenmesi, Malavi'nin istikrarını destekleyen önemli dış politika unsurlarıdır. Tüm bu faktörler, toplumsal-siyasal uzlaşma kültürüyle birleşerek Malavi'yi Sahraaltı Afrika'da anayasal işleyişi sürdürülebilir, darbe riski düşük ve genel olarak istikrarlı bir ülke konumuna taşımaktadır.

Sonuç

Malavi 1966 ile 1994 yılları arasında tek partili yönetimde geçmiştir. Belirtilen tarihler arasında seçimler yapılmasına rağmen anayasal olarak çok partili değildir. 1994 yılından itibaren ülke hem çok partili yaşama hem de demokrasiye geçiş yaşamıştır. 28 yıllık tek parti/tek adam veya otoriter yönetimden demokratik sisteme geçiş aşaması barışçıl olmuştur. 1994 anayasası ile konulan meşru parlamento, seçim kurulları ve anayasa istikrarlı şekilde güncellenerek varlığını sürdürmektedir. Kurumlar hem işlevsel hem de süreklilik arz etmektedir. Bu durum gelişmesinde ve sürdürülebilir olmasında ülkenin Bantu kökenli etnik homojenlik ve Chichewa dilinin ulusal birliği sağlaması önemlidir. Bu durum toplumsal sözleşme/ortak rızanın oluşmasında temel etkidir. Etnik yapı ülkedeki demokratik aktörleri de etkilemektedir. Özellikle bağımsız adayların etnik temelli temsiliyet oranlarının parlamento yüksek olması esnek ve kapsayıcı bir yapı ortaya çıkarmaktadır.

Ülke diğer Afrika ülkelerine göre asker kökenli bir cumhurbaşkanı çıkarmaması ve askeri darbenin ülke siyasal tarihinde yer almaması ile de önemli bir örnek sunmaktadır. Sivil asker ilişkileri ve her iki aktör arasındaki denge ülkede demokrasinin kalıcı hale gelmesini sağlamıştır. Ülkede bu durum, demokrasinin gelişmesinde askeri darbe, ordu veya askeri vesayetın bir engel olmamasını ortaya koymuştur. Cumhurbaşkanlığı ve parlamento seçimleri zamanında ve düzenli olarak yapılmaktadır. İktidarların seçim yoluyla barışçıl geçişleri yapılmaktadır. Anayasa mahkemesinin cumhurbaşkanlığı seçimlerini iptal edebilmesi demokrasinin kurumsal boyutunu hukukun üstünlüğünü ve yargı bağımsızlığını göstermektedir.

Malavi'nin İki El Değiştirme Testini, kurallara uygun ve barışçıl iktidar devirleri yoluyla geçmesi, ülkede demokrasinin en azından minimalist demokrasi anlayışı çerçevesinde yerleştiğine işaret etmektedir. Seçilmiş siyasal aktörlerin, seçim yenilgisi sonrasında makam ve iktidarlarını anayasal ve barışçıl yollarla devretmeleri, demokratik kurallara bağlılıklarını ortaya koymaktadır. Aynı şekilde seçmenler de siyasal tercihlerini düzenli, rekabetçi ve çoğulcu seçimler aracılığıyla ifade ederek demokratik sistemin işleyişine katılmaktadır. Bu süreç, Malavi'de siyasal rekabetin seçimler üzerinden meşru bir biçimde yürütüldüğünü ve iktidar değişiminin olağan bir siyasal pratik hâline geldiğini göstermektedir. Dolayısıyla, Malavi örneğinde siyasal kültürün, her ne kadar yapısal ve yönetim sorunları devam etse de, demokrasinin temel kurumlarıyla belirli bir ölçüde iç içe geçtiği yönünde bir değerlendirme yapılabilir.

Demokrasi kuramında minimalist yaklaşım, siyasal rejimleri esas olarak seçim mekanizması ve iktidarın barışçıl biçimde el değiştirmesi üzerinden tanımlar. Bu çerçevede Malavi'de 1994 sonrası çok partili hayata geçişle birlikte seçimlerin düzenli biçimde yapılması, muhalefetin iktidara gelebilmesi ve seçim sonuçlarının yargısal denetime açık olması, sistemin asgari demokratik ölçütleri karşıladığını göstermektedir. Buna karşın parti kurumsallaşmasının zayıflığı ve yönetim sorunları, demokrasinin liberal boyutunun sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle Malavi, seçimsel rekabetin işlediği ancak kurumsal derinliği sınırlı olan bir minimalist demokrasi örneği olarak değerlendirilebilir.

Kaynaklar

Africanews. (2020, June 28). Malawi swears in new president Lazarus Chakwera. <https://www.africanews.com/2020/06/28/malawi-swears-in-president-lazarus-chakwera/>

Amundsen, I., & Kayuni, H. (2016). Women in politics in Malawi: An introduction. In I. Amundsen & H. Kayuni (Eds.), *Women in politics in Malawi* (pp. 1–10). Nordic Africa Institute.

Anders, G. (2002). Like chameleons: Civil servants and corruption in Malawi. *Bulletin de l'APAD*, 23–24, 135–154.

Anders, G. (2005). Civil servants in Malawi: Mundane acts of appropriation and resistance in the shadow of good governance (Unpublished manuscript). Afrika-Studiecentrum, Leiden. <https://www.ascleiden.nl/pdf/paper08092005-anders.pdf>

- Benfica, R., Squarcina, M., & de la Fuente, A. (2018). Structural transformation and poverty in Malawi. International Fund for Agricultural Development (IFAD). <https://doi.org/10.22004/ag.econ.280074>
- Chazema, T. A., Tembo, M., Mphande, C., Kerr, R. M., & Kumwenda, D. (2025). Strategic equilibrium in civil-military relations: Insights from Malawi's democratic transition. *International and Public Affairs*, 9(2), 52–58.
- Chiweza, A. L., Kayuni, H., & Muriaas, R. L. (2022). Understanding handouts in candidate selection: Challenging party authority in Malawi. *Party Politics*, 28(3), 515–526.
- Chirwa, W. C. (2005). Malawi's 2004 elections: A challenge for democracy. *Journal of African Elections*, 4(1), 43–60.
- Chunga, J. J. (2014, January). Examining the relevance of political parties in Malawi (Afrobarometer Briefing Paper No. 125). Afrobarometer. <https://www.afrobarometer.org/publication/bp125-examining-relevance-political-parties-malawi>
- Chunga, J. J., & Luwemba, M. (2022). Malawi: A nation of strong citizenship ties and high—if imperfect—tolerance and fairness (Afrobarometer Dispatch No. 570). Afrobarometer. <https://www.afrobarometer.org/publication/ad570-malawi-a-nation-of-strong-citizenship-ties-and-high-if-imperfect-tolerance-and-fairness/>
- Government of Malawi. (1994). Constitution of the Republic of Malawi. Government Printer. <https://www.justice.gov.mw/sites/default/files/2021-06/Malawi%20Constitution.pdf>
- Huntington, S. P. (1956). Civilian control and the constitution. *American Political Science Review*, 50, 676–699.
- Huntington, S. P. (1996). *Üçüncü dalga: Yirminci yüzyıl sonlarında demokratlaşma* (E. Özbudun, Çev.). Yetkin Yayınları.
- Hussein, M. (2012). Decentralisation and management reforms on the death bed? Obstacles facing Malawi's district councils. *Africa Review*, 4(1), 33–47.
- International Institute for Democracy and Electoral Assistance & Electoral Commissions Forum of SADC Countries. (2020). Lessons from Malawi's fresh presidential elections of 23 June 2020: Conference report (Webinar, 31 August 2020).
- Kalua, P. (2011). The extent of political party institutionalization in Malawi: The case of United Democratic Front (UDF) and Malawi Congress Party (MCP). *Forum for Development Studies*, 38(1), 43–63.
- Kameme, W. S. (2011). *Politics, democracy and governance in independent Malawi: The dichotomy between promises and reality* (Master's thesis, University of Birmingham).
- Legatum Institute. (2022). Pathways to prosperity: Malawi case study. <https://www.prosperity.com/wp-content/uploads/2022/10/Malawi-Report-2022.pdf>
- Levitsky, S., & Way, L. (2002). The rise of competitive authoritarianism. *Journal of Democracy*, 13(2), 51–65.

- McCracken, J. (1998). Democracy and nationalism in historical perspective: The case of Malawi. *African Affairs*, 97(387), 231–249.
- Mgawadere, F. E. A., & Manda, M. (2025). Language, participation and inclusivity in the urban planning process in Mzuzu City.
- National Planning Commission. (2020). Malawi 2063: Wealthy and self-reliant nation – Kusintha dziko lathu mokomera aliyense. <https://www.npc.gov.mw>
- Nkhata, M. J., Mwenifumbo, A. W., & Majamanda, A. (2021). The nullification of the 2019 presidential election in Malawi: A judicial coup d'état?. *Journal of African Elections*, 20(2), 1–28.
- Nundwe, V. T., Tembo, M., Mphande, C., Chazema, T. A., Ngilazi, H., & Kumwenda, D. (2025). Assessing the military upholding of constitution in democracy to promote national food security in Malawi. *International Journal of Law and Society*, 8(1), 1–8.
- Samarin, M. (2024). Desk study on aid and democracy: Malawi. UNU-WIDER. <https://www.wider.unu.edu/sites/default/files/Publications/Report/PDF/Malawi-desk-study-aid-democracy.pdf>
- Schmidt, M. G. (2001). *Demokrasi kuramlarına giriş* (M. E. Köktaş, Çev.). Vadi Yayınları.
- Supreme Court of Kenya. (2017). Presidential petition no. 1 of 2017 (Raila Amolo Odinga & another v. Independent Electoral and Boundaries Commission & others). Nairobi.
- Transparency International. (2021). Corruption Perceptions Index 2020. <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index>
- Transparency International. (2022). Corruption Perceptions Index 2021. <https://www.transparency.org/en/cpi/2021/index>
- Transparency International. (2023). Corruption Perceptions Index 2022. <https://www.transparency.org/en/cpi/2022/index>
- Transparency International. (2024). Corruption Perceptions Index 2023. <https://www.transparency.org/en/cpi/2023/index>
- Transparency International. (2025). Corruption Perceptions Index 2024. <https://www.transparency.org/en/cpi/2024/index>
- Wikman, B. (2012). *The institutionalisation of political parties in Malawi* (Bachelor's thesis, Lund University).
- Zeze, W. S. D. (2015). Democratic constitution and ethnic organizations in Malawi: Preserving good culture or promoting regionalism, nepotism and tribalism. *History Research*, 5(3), 169–187.
- Ziwoya, F. O. (2016). Deliberation, difference and democratic practice in Malawi. *Journal of Public Deliberation*, 12(1), 1–24.
- “Pulpit to presidency: Malawi's new president takes office.” (2020, June 28). Africanews. <https://www.africanews.com/2020/06/28/malawians-vote-in-crucial-presidential-poll-rerun-despite-virus/>

World Bank. (2024). World Development Indicators: GDP per capita (current US\$) – Malawi. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=MW>

Structured Abstract

Malawi exhibits similar structural characteristics to many countries in sub-Saharan Africa in terms of per capita national income, annual GDP level, literacy rate, unemployment indicators, economic development and industrialisation. Nevertheless, despite its status as a low-income and underdeveloped country, it presents a current and noteworthy example of how democratisation can develop and political stability can be achieved thanks to the relatively strong independence of the judiciary, the preservation of constitutional continuity, and the military being kept out of politics. Malawi's political history occupies a unique position in that it has established an institutional structure devoid of a tradition of military coups, unlike the military coups commonly encountered in African democracies. Furthermore, the country's example demonstrates that the existence of ethnic diversity does not in itself lead to polarising identity politics; under appropriate constitutional and institutional arrangements, it can function as a manageable social element rather than one that undermines democracy.

This study aims to fill a unique gap by analysing the constitutional, institutional and societal dynamics of peaceful democratic transition through the example of Malawi, in contrast to approaches in the Turkish literature that predominantly address Sub-Saharan African democracies in terms of coups, authoritarianism and instability. By treating the 'absence of coups' in civil-military relations as an analytical variable, this study examines how a peacefully functioning democracy is possible despite ethnic diversity, within an explanatory and generalisable theory-case framework. This research employs the case study method. A case study is a qualitative research method that allows for an in-depth, analytical and holistic examination of a specific phenomenon within its historical, institutional and social context. In this context, Malawi has been selected as a representative and explanatory case for understanding democratic stability and peaceful political transitions. The case study method enables the examination of complementary elements such as historical background, constitutional and institutional structure, political actors, social dynamics, and current political developments together, allowing for the disentanglement of complex causal relationships.

The study employs the Theory of Democratic Transition as its theoretical framework. According to this theory, democratisation is a process that aims to explain how, under what conditions, and through which political actors the transition from an authoritarian or semi-authoritarian political regime to a democratic regime occurs. Democratic transition is not viewed as a spontaneous and linear progression, but rather as an uncertain and fragile transformation process shaped by specific historical ruptures, institutional arrangements, and the strategic choices of political actors. In this context, the example of Malawi clearly reflects the stages predicted by democratic transition theory. Between 1966 and 1994, an authoritarian political structure based on a single party and a single leader prevailed in the country; this structure entered a process of transition to a multiparty democratic system with the 1994 Constitution. This transformation took place in line with the stages of the dissolution of the authoritarian regime, the institutionalisation of the transition process, and the establishment of a democratic regime.

Malawi was under a single-party system between 1966 and 1994. Although elections were held during this period, it was not constitutionally multi-party. Since 1994, the country has transitioned to both a multi-party system and democracy. The transition from 28 years of single-party/single-leader or authoritarian rule to a democratic system was peaceful. The legitimate parliament, electoral commissions and constitution established by the 1994 constitution continue to exist, being updated in a stable manner. The institutions are both functional and enduring. The country's Bantu-based ethnic homogeneity and the Chichewa language's role in ensuring national unity are important factors in its development and sustainability. This situation is a fundamental factor in the formation of a social contract/common consent. The ethnic composition also influences democratic actors in the country. In particular, the high representation of independent candidates based on ethnicity in parliament creates a flexible and inclusive structure.

The country also serves as an important example in that it has not produced a president with a military background, unlike other African countries, and that military coups have no place in its political history. Civil-military relations and the balance between the two actors are important for the consolidation of democracy. Malawi has demonstrated that military coups, the army, or military tutelage do not pose an obstacle to the development of democracy. Presidential and parliamentary elections are held on time and regularly. Power transitions occur peacefully through elections. The constitutional court's ability to annul presidential elections demonstrates the institutional dimension of democracy, the rule of law and the independence of the judiciary.

Malawi's successful completion of the Two-Term Limit Test, through rule-based and peaceful transfers of power, indicates that democracy has taken root in the country, at least within the framework of a minimalist understanding of democracy. The fact that elected political actors relinquish their positions and power through constitutional and peaceful means after an election defeat demonstrates their commitment to democratic rules. Similarly, voters participate in the functioning of the democratic system by expressing their political preferences through regular, competitive and pluralistic elections. This process demonstrates that political competition in Malawi is conducted legitimately through elections and that the change of power has become a normal political practice. Therefore, in the case of Malawi, it can be argued that political culture has, to a certain extent, become intertwined with the fundamental institutions of democracy, even though structural and governance problems persist.

In democratic theory, the minimalist approach defines political regimes primarily through the mechanism of elections and the peaceful transfer of power. In this context, the transition to a multi-party system in Malawi after 1994, the regular holding of elections, the ability of the opposition to come to power, and the judicial review of election results demonstrate that the system meets the minimum democratic criteria. However, the weakness of party institutionalisation and governance issues reveal that the liberal dimension of democracy remains limited. Therefore, Malawi can be considered an example of a minimalist democracy where electoral competition functions but institutional depth is limited.